

S Kalavati

నామము

తెలుగు

—

వివరములు

శ్రీపాద కవి

రాజు హం

reserved

వల

శ్రీ

వ ధూ వి జ య ము

శ్రీ. శ్రీ వణేలలామ తనచెల్వు వక్షము జేరినిచ్చలుం
బేరిమినాడుకొంచుఁ గడుచేడుకనుండెడు నామ కోడలిక
ధారుణినిల్పినీ ని ధంబు నూరేడునత్తపోరులక
దీరిచియెల్లలోకములఁ జేజరిలంగనొనర్చుగావుతక
నాందిచేసి సూత్రధారుఁడు ముందునడిచి తేరవంకజూచి

సూత్ర. — చూరినా, యొకమాటికలుగా,

(౨)వేళ్లించి పారిపార్వకఁడు)

పారి. — బావా, ఇదిగోవచ్చినాండను.

సూత్ర. — ఈరాజరాజనరేంద్రవతమున పుడు వసంతోత వమునకై
జేరియున్న ఈమహాజనులయెదుట శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిక
విరాజసహాయంబున శ్రీ, వై. ము దొరసామయ విలాసా
ర్థము క్రొత్తఁ గా రచియించిన 'వధూవిజయము' అను
గారూఁ కమాడి సంతోషపెట్టి మెప్పుండవలయునని త
చినాండ.

పా. — నీవు సిద్ధసంకల్పుడవు, అగుచేయుము.

సూ. — మన పుడు పాత సామగ్రి యంతయుమనీ ముగానున్నదా?

పా. — నీయాజ్ఞయైనయెడల సర్వసిద్ధముగానున్నయే.

సూ. — మంచిదియిప్పుడైతే,

అ సాధువైనభూదే, వత తనసుతరత్నమైన వరచూతముతో

సతికినవసంతలక్ష్మిని, సతిగోడలివేడకఁజూచి సంతసమందుక.

పా. — ఆ , తనకుమారుడైన రసాలవృక్షముతో వస తలక్ష్మి

గూఁ క్రిడించుటం జూచిజూచి భూదేవసైచి స సించుట

మిక్కిలి యుశ్చర మగదా!

సూ. — కన్నకొడుకునకు గుణవత్యమైన సతి దొరుకుటంజూచి కొ

దటు దుష్టస్త్రీలకుఁదక్క తక్కిన తల్లులెల్లరు నుల్లంబున నం
తనెల్లకుందురా!

పా.—బావా, నిశ్చయముగాఁ జెప్పినాడవు. సచ్చరిత్రుడైన కోడ
లియందు ద్వేషమునబూనుట దురాశయెక్క దుష్టత్వము
వలనఁ గలుగునుజును,

తెఱులో

ఓరీ, ఓరీ, దురాత్మా, దురాత్మా, దుష్టత్వముచేత నాకుఁ గో
డలియందు ద్వేషమాగోపించి కూయుచుంటివేమిరా?

సూ.—ఓయీ, నీమాటయందు దురాశాశయము తన తరవని 'దురా
శ' యనునత్తగారు కోపించికొని వ వడిగానిటు నడిచివచ్చు
చున్నది. పొదపొద వన పని పనముచేసికొందము.

అని యద్దఱును నిష్కామించిరి ఇవిప్రస్తాపన,

విచ్చుటఁ గోపావేషముతో దురాశ ప్రవేశించుచున్నది)

దురా.—ఓరీ, ఓరీ దురాత్మా, దురాత్మా, దుష్టత్వముచేత నాకు గో
డలియందు ద్వేషమాగోపించి కూయుచుంటివేమిరా? అయ్యో
దుష్టయైన కోడలివలన నాకీకష్టంబును జనదూషణంబును
వచ్చినదిగదా. తెఱులో ఓసీ, రండా, నీతప్పునీ వెఱుంగక ను
గుణియైన కోడలమీఁద మోపుచుంటివేషే?

దురా.—ముందుచూచి ఓహో! నామాటలు విని కోపగించి మా
యింటి యానయే వచ్చుచున్నాడు.

సుశీలఁడనుపతి ప్రవేశించుచున్నాడు

సుశీ.—మూఁగాలా, నీకెంతజెప్పినను ను వచ్చినది కాదుగదా
ఇంకమీఁద నీవు కోడలిజొలిపిపోకము అనకెప్పినట్లువిని దా
నివశములోనుండుము

దురా.—అ! హా! హా! హా! హా! అన్నత్రా, నీకైనను పద రాలనా గ
నేను ఓగ్గోషముక తొత్తునను ప రాలగదానా

సుశీ.—ఏమి నీగయ్యారితనియొక గట్టి వే బాపనలక రంభించి వి;

అ, నాకువశముబువ్వెనాల్గువేదంబులు
నాటుశాస్త్రముబుసమస్తకళలు
సకలరాజదివ్యసభలునువశ్యంబు
నీవువశముగామినికగ్రమువిద.

విద్యావైశద్యంబున నెల్లదేశంబులవశంబుచేసికొనిన నాకు
నీవువశంబుగాకునికిఁజూడ మికిగలి యాశ్చర్యమే,

దురా—వశ్యురాలగానని మాటవరుసకుంజెప్పితి నెప్పుడేని నీకు వ
శ్యనైన నగుదునుగాని, ఎక్కడినుండియో వచ్చినదానివశ
మున నే నెన్నటికి నుండుదానఁగాను,

సుశీ—అయ్యా! అజ్ఞానురాలా, సంసారభారమంతయు నెత్తిమీద
బెట్టుకొని భరించుటకు సమర్థులై కొడుకును గోడలు నున్న
చో మూఁడుకాళ్ళ ముసళ్ళు తల్లిదండ్రులు అవశ్యముగా
వారికి వలెయిండవలయును గుమీ!

దురా—అప్పుకాగ్ర యెక్కడినుండియో కొనితెచ్చినముక్తికగ్రాడికి దా
నికిఁ బాదసేవచేయుచు నీవుండిననుండువుగాని నేనెట్లుండను
బహుదినములనుండి నామీదనున్న యింటపెత్తనము దానిమీ
దఁ బెట్టుటకు నేనిష్టపడియుండగలనా?

సు —మనషిల్లవాఁడు బుద్ధిమంతుడై పాఠశాలయందుఁ జదువుచు
న్నప్పుడు రుగుపూరుగువాండ్రకు పెండ్లియగుటఁజూచి నా
కును గోడలప్పుడువచ్చునోయని ముచ్చటబడుచు “అబ్బాయి
కిఁ బెండ్లిజేసినారుకారుగదా” అనినన్ను పెండ్లిచేసినదనుకఁ
గొరికికొనితినలేదా? షటీయును “నాకొమారునకు మా
టుపోగుపడ నేనెన్నడు కన్నులారఁజూతునో? నాకొడుకు
తో జంటిపిల్లలను వెంటఁబెట్టికొని మనుగుమవునకై వియ్య
లవారింటికి నొయ్యారంబున బోయి అక్కడవారుచేయు నా
నావిధమరా దల నొందుచు వియ్యపరాలితనము నేనెప్పుడు
చూపుదునో

ఆ తండ్రియింటనుండి తన రెడుకోడలు
నాదురాకఁజూచి నయముమీఱ
చెంతజేరినాకుసిగ్గునఁదలవంచి
మొక్కఁగొక్కఁగఁబించుపుణ్యమెపుడొ?

అని యనలేదా?

దురా—దేవా, నీవు చెప్పినదిదిట్టముగానున్నది అప్పుడది సుఖము
తోచినది ఇన్నడైతేహో నాకు కోడలు విషపాత్రయమైయు
న్నది

సుశీ—తనలో ఆహా! కాలమహిమ అమృతమైనను విషమగునుగ
దా! కోడలుగన్నకొడుకు కులోద్దారుడై పరలోకమందు
న్నవిత దేవతలఁ దిలోదకధారలచేఁ దృప్తి నొందింఁదా?
అట్టి డలిని ఇది విషముగాఁ దలఁచుచున్నది అప్పుప్పా! ఎంత
చెప్పినను ఈగండ సుంతయైనను నామాట పాటిచేయలేదు
దీనిమాటని నేనిప్పుడు కోడలితో విరోధప తినేని గుణవం
తుడు నాకొడుకు నావిషయములో నుదా నుడగును ప్రి
మించితినేని యీగయా లిగంత నామీద లేనిపోని అపవాద
ము తెచ్చిపెట్టును కను నేనిక ఏవంకకు దిరుగక తటస్థుడ
నై యుండెదను ముందుజూచి దీనిబు ని జక్కజేయుమని
మొదటనేను చెప్పిపంపించిన మించుబొండి అదిగోవచ్చుచు
న్నది నేనిటనుంటినేఁగార్య భంగమగును ప్రకాశముగా
పంకజాక్షి, ఇంక నీయిష్టము నన్నుమాత్రము కష్టపెట్టుకుము
అని నిష్క్రమించెను

అంతఁ జారువృత్తయను సఖి ప్రవేశించుచున్నది

దురా—ఓసీ, చారువృత్తా, నాకష్టము చెప్పుకొనుటకుఁజాలసేపటినుం
డి నిన్నుదలఁచుకొనుచు నీరాకకై కనుపట్టికొనియుంటిని

చారు—ఓసీ, సఖీ, నీకుగష్టమెట్టిది?

దురా—చాలదినములనుండి కన్న దేవళ్ళ కెల్లఁ జేతులుమోడ్చిమోడ్చి

ప్రాంచుచు ననేక శుష్కపవాసములు చేసిచేసి కష్టపడి
యెల్ల ఒకకొడుకును బడసేతిని.

చారు—సఖి, పుణ్యములేకయిట్లు కొనుకెట్లుపుట్టును?

దురా—నాకుమారుడు మంచివాడనుటకు సంశయ మెంతమాత్ర
మునులేదు

చారు—తనలో ఈదుర్మార్గురాలు కోడలిమీదదోషమును ఆరో
పించుటకు ఉపక్రమించుచున్నది

ప్రకాశముగా మఱి యెవ్వడు దుర్మార్గుడనిచింత?

దురా—మఱియెవ్వరని చెప్పును.

~~చారు—కుమార్తెయొక్క దుర్మార్గతచేత వ్యధపడుచుంటివా యేమి?~~

దురా—అయ్యో! యేమిమాట చెప్పితేవి. నాకుమార్తె యోగ్యుని
నీవెఱుంగఁగా; ఈచెప్పిన వేషయునుంగవు నావ్యధను నీను
ము. అనుకూలురాలైన కోడలినిబడయవలయునని చట్టాల
బూచుట వంకబెట్టుకొని ఊరూరికిం బ్రయాణంబుజేసి ప్ర
యాసమీదగొనితెచ్చిన నాకోడలు నా హృదయశల్యమై
యిప్పుడు వేధించుచున్నదిసుమీ

చారు—ఆపిల్లయేమిచేసినది?

దురా—ఇదిచేసినది అదిచేసినదియని యెన్నుచెప్పును.

చారు—ఒకటి రెండుతప్పులు చెప్పినంజాలదా!

దురా—వినుము నేను సుగంధద్రవ్యములువేసి కాచుకొన్న అగరు
నూనె తన తలకు రాచికొని నేనుదాచికొన్న జాబులు మొ
ల్లలు మల్లెలునుందోచుకొని తాను ముడుచుకొని మగనియొ
ద్ద కొయ్యరంబుతో బోయెను.

చారు.—ఇది యెంతమాత్రపుతప్పు దీనిచేత నేనా నీకింతవ్యధ?

దురా—ఆ ఊరి ఏమిచక్కగా జెప్పితివి! దీనియీచేసినపని తనమగని
వశపరుచుకొను ప్రయత్నముగదా!

చారు—వశపరుచుకొననీ! దానివలన నీకేమిసప్తము

రిసరి! చాలుచాలు! చాలకాలముక్రిందనే నాక
 తన తల్లిదండ్రుల మాటలే విన గాన మా
 వగరుచు కొనవలెనని వాడు

చారు—(వలూ) పాపా! మోగ్యుగ
 పుషబుద్ధియేక గా! (ప్రసాద గా) ఆహా

దురా—అయ్యోకటివినుము వయోగముచేత యెప్పుడో
 కమాటు మనయింటికివచ్చిన అల్లుని మర్యాదచేయవలయు
 నుగదా!

చారు—చేయదగినదే,

దురా—అందుకు నేను ప్రయత్నించి తెచ్చి వడ్డించి శేషము దా
 పెట్టిన మీగడ పెరుగు నాతోడెప్పకయే తనమగనికి వడ్డిం
 చినది.

చారు—సీ!సీ! అది అల్లునికివడ్డించగా మగనికివడ్డించినది. అని గీమా
 టలే చెప్పినవి నీకొడుకుమా! నము త్రాగరా? దా?
 దోషమున్నదా

దురా—నీవుబాగా తెలిసికొనలేదు. నాయాజ్ఞ లేకయే అనిచెప్పలేదా

చారు—అటుతరువాత,

దురా—ఇంకను గంపెడున్నవి విను నొకూతురునల్లుడు శయినిం
 చుటకు ఆనుకూల మందమారుతమువచ్చి కిటికీలతోనొప్పు
 నొకనది యేర్పర్చియుండుననియు గండును దానిలో
 బడుకొనుటకు బ్రహ్మత్మని వింటివా!

చారు—ఆగదినీకనూరుడు గము శంభునించునదియే? కదా?

దురా—అయితేమాత్రము మర్యాదకు వాతుడైన అల్లుడు ఇంటికి
 వచ్చినప్పుడు అది వానికి విడిచిపె తాను మఱియొకచోట

నీవున్నట్ల నీనయించి ఇంటిలోనికిపోయినది. వింటివా?

చారు.—కోడలు గుగానే కుశలప్రశ్న చేసియుండును. నీకూతురు నవదిన మగనియింటినుండి వచ్చునేని పలుకరించవలసి వచ్చునని వెలుపలకు పోవునునుమీ?

దురా.—ఎందువలననీవిట్లు చెప్పుచున్నావు?

చారు.—నీకూతురై నందువలననే!

దురా.—నేనేమి అంతచెడ్డదాననా?

చారు.—కాకుంటే నీవు కులశీల రూపగుణ లక్షణములచే నొప్పుచుండు కోడలి నెండ నిందించుచుందువు?

దురా.—ఓహూ! నీపక్షపాతబుద్ధి లెలిసినది. బుద్ధిలేనిదానా, దాని దుర్గుణములు వినియు నీవిట్లుకూసెదవేమే?

చారు.—ఎవరిదుర్గుణములు ఎవరెఱుంగరు? అన్నిదేశములవారు నెఱుంగుదురు.

దురా.—(కన్నీళ్ళువిడుచుచు) అయ్యా! పాపాత్మురాలా, కోడలిరూపునవచ్చిన కొరవీ, నీకొఱకుగదా ఎల్లరును నిన్నునిందించుచున్నారు, హాపాడుకోడలా. (అని గుండెలుమోడుకొనుచు దుఃఖించుచున్నది.)

చారు.—ఎందుకింత చింతపడియెదవు? దుర్గుణమువిడిచి మంచిగుణము దాల్చి కలిగినకొలది కడుపునకుందినుచు ఏగొడవకు పోక సుఖముగానుండరాదా?

దురా.—నీచురాలా, “అదివిసరివేసిన పిండమునుదీసుము దానివలెబడియుండుము” అనినాకు బుద్ధిచెప్పుచున్నావా?

చారు.—కష్టపడక సుఖముగానుండువని చెప్పుచుంటిని.

దురా.—నాసుఖముచుట్టఁబెట్టుకొని పోయినట్లుగానేయున్నదిలే. నాయింటిపెత్తనము అతొత్తునకిచ్చి నేనుబానిసను కావలయునా? చూపము నాచాతుర్యము కొన్నినాళ్ళలోనే అదుష్టను

వళగొట్టించి నాకుమారునికి మంచిపండ్లమును పెండ్లిచే
సెను.

చారు.—వెనుకరాగలగి ముందుదానిని మంచిదానినిగా శ్రేయఃగలదులే
అదిఅట్లుండనిమ్ము. ప్రోడయైకోడలినివి చి మఱియొకకోడ
లిని దెత్తువుగాక, లదిపెద్దయై కాపురము కు వచ్చుదాక
కోడెకాడగు నీకొడుకు భీష్మాచార్యులై క్షేత్రమునభవింపవ
ల వచ్చునుగదా.

దురా.—వానికిఅం క్షేత్రమైతే నే నేమిసహింతువా? ఒక వలయులి
పిలిచితెచ్చెదను.

చారు.—మనస్సులో ఆహా! దుర్మార్గురాండ్రైన తల్లిలు తనయులకు
అమంగళాంగులు వేశ్యులనల సంగమమునేడి అంగీకరింతు
రుగాని ధర్మపత్నిసంగమము అం కరింపరుగదా! ఆహా! కా
లమహిమ స్రీకాశముగా పెక్కమాట ల నామాట నీవు
పాటిశేయమున్నదెడల నీ హకునిన్ను పాటసేయ దుసుమీ
దీనిచే కపట రాగలదు. ఆహించుకొనుము అ నిరం
మి చెను

దురా.—ముందుచూచి దిగో కొడుకు వచ్చుచున్నాడు. ఇల్ల
నేను టద భిషభి యించవలయును అని యేడ్చుచున్నది
అంత. గుణుడను కుమారుడువ వేళి చుచున్నాడు.

సుగు.—అమ్మ. ఎ ముకేడ్చుచున్నావు

దురా.—నాయనా, ఎందుక అడుగుతావు? మనిచెప్పక? వెళ్ళు వెళ్ళ
పెద్దాము నిన్నేమైన అని నీతోగలమించి నిన్నుకొని
బ్బును.

క. నీ శ మపడి తెచ్చితి, నాకోడలి మంచిదనుచు నదియిపుడు ను
గ్నకొ — తంబును, జేకొనయన్నించుదాని చెమగదివింట.

సుగు.—తల్లిన తెల్లగు కొడుకులకు ఎక్కడినుం యైన కన్నెలను
చ్చి పెద్ది శేయుటకల కాలమునుం నడిచి చ్చుచున్నది.

అట్టికోడలు యజమానురాలై ఇబ్బదీర్చుట జరుగునదియే.

దురా.—ఓ, మూర్ఖా, నేనుండగానే చాని ఇ టిపెత్తనమిష్నుచుచు
న్నావురా?

సుగు.—అమ్మా.

క. తేసినవారుకొ వద్దులు తలిద దు లసో. మొండఁదచగృహభారం
బలరకొ గొడుగు పైకో, డోపై యు వేల్తులంపని వినవే.

దురా.—ఒరీ దురార్దు డా, పెండ్లానికి టిపెత్తనమిచ్చి ఇల్లు తా
బావమ కి చి పెడవావనుకున్నావురా? వరకే నీయె
డ్డె పెండ్లాము తను రోజును బగలగొట్టఁగా మిగిలి కంచము
ముంతచాటుచాటున మూటగట్టి పున్నింటికి తరలించుచు
న్నది. ఇంక ఇల్లు గొల్ల చేయకుండ నా? పు కెద్దబంగారుగొం
డ నెత్తిమీద నెక్కించుకోవడంచేత ఇంత క్రొవ్వి గణేభరిం
ఎవ్వరినీ లక్ష్యకెట్టడములేదు.

సుగు.—అమ్మా, సంసా భారముంతయు చాని నెత్తిమీద వేసినయెడ
ల అదియెవ్వరికి ఏమియు నీయక జా గతగానే యుంచునని
తోచునమ్మా.

దురా.—అ—అలాగునా? చాని మందు తలకెక్కినది ఇంక నీకడే
మగడ్డై చా రీచేయించుకొనునులే!

సుగు.—ను దులు, మాకులు, మంత్రాలు, తంత్రాలు, లేకున్న మగ
డు పెండ్లామునకు శిశుపాత్రుఁడు కాడటమ్మా? మాబావమా
కెల్లెలి ని అట్లేకదా

దురా.—మి మొరుగుచున్నావురా! పెండ్లామువలె నాకుఁతురు
ను మంత్రతం తాదులు నేరస్తే మగగట్టిగా వశముచేసుకొ
నలేకపోవునా? అది కూడదని నద్దుకొములుకలదిగావున ఏమి
చేసినను చాని సేవించుచునే యుండను వాఁడు దుర్మార్గుఁడు
దానికివశముకాదు నీపెండ్లాముకు నీవైనట్లైతే నాకుచాలును
అప్పుడు ఎవ్వరిజోలిఅక్కరలేదు.

సుగు—తల్లి, అల్లుడు కూతుని న్నగాబూడడని డిల్లీకై కోప
ముచూపన మిలాభము;

దురా—మాటకు మాట చెప్పి నానోరు మాయగ న యున్నావా?
మాయలేవు వినుము, దాని తండ్రి అ దుర్మార్గుడు. తల్లి గ
య్యా అ దమ్ములు విటకాండ్రి అక్కచే ండు వ్యభి
చారిణులు, అనిలోకమంతయు ఎరు ను నీవుసిల్లవా డవు నీకే
మితెలియును దానికులముసంగతి,

సుగు,—నీ విద్యుపురాలు కూతుమీది కోపము మనవంశమును ఇ
ట్లెనిం చిన నీవే చయుదువు; మనముఅలా చి తెచ్చుకు
న్నదానివిషయములో ఇ తచె ఖటసరికాదు

దురా,—గ్రహచారము తెచ్చుకొన్నాము నే నేమిచేయును ఇ నీఅదృష్ట
వశము

సుగు— మనస్సులో తల్లిదండ్రుల ఏమన్నను కోపింపక శూజింపఁ
బగినవారు ప్రకాశముగా అమ్మా, సుగుణురాలుగానీ! దు
ర్గుణురాలుగానీ! దీనిని తెచ్చుకొంటిమి ఇప్పుడుకూతునందున్న
దయదీనియందును ఉంచికాపాడుము అనిప్రాంచుచు కా
శమీదఁ బడుచున్నాడు)

దురా—ఛీ ఛీ! లే! లే! ఈ గుడిసేటిదానిని నాకడుపునఁ ట్టినదాని
తో సమానముగా ఎట్లుచూతును?

సుగు—అమ్మా, ఎక్కడినుండియో వచ్చిన అల్లునియందు కుమారం
టె క్కువదయగానేల చూచుచుంటివి;

దురా—నా అల్లుడు కోడలువలె నేమి అపరాధముచేయుచున్నాడు

సుగు—అమ్మా, నేనుచాటుననుండి వినుచుండఁగా నీయ ఁడు కూ
తుఁ 'తొత్తుకూతురా' అనిపిలువఁగా నీవునువిని నవ్వుచు నూ
రకు టివిగాని యేమియుఅనవైతివిగదా!

దురా—నేను చాటుననుండి వినుచుంటినని మరుగుట్టనేల? నాపెం
జ్జాము చప్పినది అనరాదా! దానిమాటలు యీలాగఁ

టివే లేకుంటే నీమనస్సు ఇట్లెందుకైపోవును
 సుగు— తనలో స్త్రీలు తమ అల్లురు కూతుల తి పాత్రులుగ
 వారు నిందించినను తిరించినట్లే తలంతురు వారి దుర్గుణములను
 సుగుణములట్లే గ్రహింతురు కుమార్తె భర్త అమీది అభిమాన
 మను నంజనము కటికె గ దుర్మార్గులైన అరను సన్మార్గు
 లనుగానే కను చుచు గదా, ఆహా! ప్రపంచస్వభావ
 మంతచక్కనిది ప్రకాశముగా అమ్మా! ఇట్లును ఎంచి
 వాడు కోడలుచెడ్డది సరే నీ ముకా ఇప్పుడు నేనుచేయ
 దగ్గి మి?

దురా—నాయనా, బుద్ధిమంతుడై నామాటవింటివా నికేవత్తువు నీ
 భార్యను వేటుపెట్టుము. దానికడుపుకూటికి యి నూలు
 నేనైనను నాకూతులైనను ఇచ్చుచుందుము. అప్పుడే తీడి
 లొంగివచ్చును. ఇట్లుచేయుము.

సుగు—(తనలో నాకు నీమెయందు గలగుచున్న కోపమును మా
 తభక్తి చూపనీయక అడ్డగించుచున్నది ప్రకాశము ఆమీడ

దురా—నేను బ్రతి యుండుట నీకెష్టమున్నయెడల ఆ దుష్టడన్నన్ని నా
 ల్లును నాయజ్ఞ లేకుండగా నయ్యెద్దకు పోగూడదు దానితో
 మాట్లాడగూడదు—దా బూడగూడదు

సుగు—అమ్మా, ఇదియవలన నీకేమిప్రయోజనము?

దురా—నా కూతురు మగనితో కలసి మెలసి సుఖముపడుటలేదే యిది
 మాత్రము నీతో ఎందుకు సుఖపడవలెను? నేనెట్లుచూచి హిం
 పగలను? నాకెట్లు శాంతిగలుగును?

సుగు—అమ్మా, ఈకోడలి లన నీకూతునకేమి చెడువువచ్చును?

దురా—నీపెండ్లాముదు శ్చేష్టలను నీవేమెఱుంగుదువు. నాకూతురుమం
 చిసొమ్ములుపెట్టుకు లే చూచినహింపలే, దానికన్నులుచి
 టచిటలాడిపోవును దానిదంతా పడిపోయి ట్లు త్తును,

సుగు—అమ్మా, వుచెప్పిట్లుచేయుటకు బయల్పడెదనుగాని మే

యేకాగణము చేతనైన అ సిద్ధింపకున్న నేమిచేయఁదగినది? దురా—ని యితోమ్మి? అటు కడుపుబడవైపోయేలాగున మోచి పది రోజులు కష్టపఁ కని మూత పురీషాదులు తిని యిన్నిదేవు పెంచినాను నీవేమీనన్న డిద్దరింతువని అద్దిసున్నచేసినావు నేనింక బ్రతికి యేమిప యోజనము? గోదావరిలో కట్టగట్టుకొని పడిచచ్చిపోయెదను అనితలంచుకొని వెళ్ళ వెళ్ళియే వచ్చుచున్నది

సుగు—అ యై నీవు ప్రి ట్లు చేయుటకు నేనుగీర్థముగానే యున్నాఁ డనుగాని మాతండ్రిగా మీ చెప్పుదురొ? వారుచెప్పినట్లుచే యుచునా?

దురా—కోలీ మాయలోబడిపోయిన అముసలిముండాకొడుకునకు నేనుబ్రతికియుండడమే యిష్టములేదు. నన్నపిల్లగానా చంపి కోడలితోడండవలెనని చూచుచున్నాఁడు అట్టివాఁడు దానిని చేటుపెట్టిమని చెప్పినా నట్లు నెగ్గించునా? నీకుమంచిబు చెప్పినా? నీవుచిట్టివాడవే పోసి నీవురాకు ఏమిచేయ్యనక్క లేదు నే ను దగ్గ యుండేదిలేదు నీయిష్టమువచ్చినట్లుండు నీవుచక్క రకువచ్చేవాఁడవు కావులే అనితటాలున లేచిపోవుచున్నది

సుగు—ముందుమాచి) అత్త గారన్నమాటలకు దేహముమండించిన ట్టి కోపముగలదై ను నన్నమాచిపర్చుకొని నాతో నెహి సంభాషించుటకు నా నవ్వేళ్ళ యిటు వచ్చుచున్నది అంత సచ్చరిత్రయను ఁ డలు ప్రవేశించుచున్న

సచ్చ—మగనింబూచి ఇదిగోనాహృదయే శ్వురఁడు తనతల్లిదండ్రుల నామిదచాడిలుచెప్పినను వినకప్రతికూలత్వరమిచ్చి ఆమెయి ఁ చెడుమాట మనంబెఱియునట్లు చింతించుచున్నాను, అ మాచిన మా భక్తియు ఁటుమాగిన కారితార్థియు నీవే వంతుని య తరంగమునకుఁ జింతగలి చుచున్నవి అ యో తకు వేసేకా నిఘాతురాలనుగదా! నావలన

కథావిజయము

నిజాడి తయ సుఖమనుభవంపలేదుగాదా నాయండు అత్తగా
కింత కార్పణ్యమేలకలుగవలయునో? నేనేమితప్పుచేయుచుం
టినో మెరుగకుంటిని దా! అహ! దైవ కల్పము అనిస
మిపించుచున్నది)

సుగు—కాంతా, ఇకగడికివచ్చితివేమి?

సచ్చ—అర్యశ్రతా. లినవారికొక విజ్ఞాపనము యవచ్చితిని

సుగు—ఎవి విజ్ఞాపనము :

సచ్చ—చెప్పవలయున నాలుకచివరకు వచ్చుచున్నదిగాని చెప్పిన
నీమనంబెట్లుగునో యని భయపడుచుంటు

సుగు—వాకడనీ కేమిభయము? చెప్పవలసినది చెప్పుము.

సచ్చ—మనమింక ఎంతకాలమువరకు మీలన్సుగారి నిర్బంధములోఁబ
డి వలయుమాడి చావవలసినది; నీ కేసున్నదొకని నా కా
శ్రమమీద ఎంతమాత్రమును నిష్ఠను లేక చాలకష్టముగను
న్నది ఏసొంతమును ఈ శరీరముకు లేవుగాదా! నన్నమీదెల్లి
చూమిమీద నిలువనీ నుడు; వు శయనగృహమునకఁబోయి
నప్పుడు నేనువచ్చిపాదసేవ సేయవలయుననియు; మీరు వా
కిటగుమ్మమువద్ద గడపమీదతఁ ట్టి పడుకొని సంయంప
కనేను దారియమ్మనితి గినను సుగుకొనిపోవు వివేక
గొనుగాని మొకనాఁడైనను లోనికిరనిచ్చి లేదుగా
దా! పగలుఅన్నిసమయము రుక్కొరగా | ముకాశయ
నించు చున్ననుకోనట్లు పగలుపనిచేయ య రాత్రీవీరభ
జించి పడకటంకఁగిపోయినవెనుక నన్నలస్పృహఁ గలనగా
దిను నీయకలోకము లోఎన్నిసమయమునో అయినప్పుడుచే
యుమని అజ్ఞాపించి చేయించుచుండను.

సుగు—(తనలో) అ కమలలోక మస్త్రీలు కొందఱు కోడలనుకొడు
కులతోఁగూడ సౌఖ్యముదెయ్యర. మనుషులుగలుగలే నిమాత్ర
ము నిందితురు, కడుపునిండ అన్నమైనది; నీయరు సహనము

వారికి లేకుండును నేను సమిచేయును ప్రకాశముగా ఒక
నాతల్లియందు దోషముగోపించి లుచే వచ్చితివా?

వచ్చి—అవును తా నేను చాడీయ దేవులకు వచ్చినదానను కాను
మీ ల్లికి నామీదగలఅసూయ యంతయును మీతోమనివిచే
యుటకు నెలరోజులై నుపట్టును చెప్పటకుభయమనునట్లు
చున్నదిఅది అట్లుండనిండు, మీతల్లికూతుని అల్లునిచూచుకొని
విజ్ఞప్తిగుచు వారుతనయింటికి వచ్చినప్పుడు పీతాంబరముల
నలుకుగుడ్డలుగాను సదోష తమను గళా వస్త్రముగాను సు
వరమునుఇనుముగాను నుండును, ట్టిరును అట్టిసమ
య బుననామెకు నుంచరు, ఏది యెట్లునునను మనంగ
మనునకుమాత్రము భంగముకలుగకున్న జాలననియు
చేపుల్లనుమొక్కుచుంటిని

సుగు—మూఢురాలా, అల్లుడువచ్చినప్పుడు నీకునట్లేయుండునునుమీ

సచ్చ—మీతల్లియిల్లంతయు నల్లు కి దారపోసినను సరిగానినిషోర
ణముగా నాయందుకోపము ప్రయోగింపవద్దని మాత్రము
మనవిచేయవలయును

—మాటలువి నేను ర్థముగా నాతల్లినిశ్చేషింతునా?

స—నేను మాత్ర పమును బూనుచుచెప్పుచు టినా? బిడ్డలకు
త రుదైవము దా నే నే పములైన నోర్చుకొందును
గా రుమాత్రము మాత్రా మనకు గుఱికాకూడదని
నాకు

కు నాయ దు దయయున్నదే డ అన్నిటికి నోర్చుకొని
య డవల ను

సచ్చ—ప్రముఖునుతమ సెలవకు బద్ధురాలనేకదా

సు—దురద ష్టినిగుంచి ఒక మాతండ్రిగారు ఇ వచ్చుచు
య పుత్రులగింపు

సచ్చ.—అట్లే కావించును అనినిపగ్గరించి యొకమూల దాగియుం
డును) (సుశీలుడు ప్రవేశించుచున్నాడు)

సుశీ.—అయ్యో! మూఢురాలగు నాభార్య కోడలిని అన్యాయముగా శ్వే
షించుచున్నది. అని. రేబవలు నాకు నిద్రహారములు కలుగకు
న్నవిగదా.

సుగు.— సమీపమునకు వచ్చి నమస్కరించి) నాయన గారూ, ఇదియే
మి? ఎమేమోచింతించువారివలె నున్నారు?

సుశీ.—నాయనా, న్యాయదృష్టి నాలోచించినయడల కొడుకును కో
డలును సమానులేకదా.

సుగు.—కోడలు మంచి డవడికగలదిగా నున్నచో అవశ్యముగా దా
నిని కొడుకుతో సమానముగా నెంచవచ్చును. అదిదుష్టురా
లుగా నుండినప్పుడో?

సుశీ.—వారివారి అదృష్టమునకుఁ దగినట్లు కోడలుదొరుకును, అత్తమా
మలుదానిని కడుపునఁబుట్టినదానివలెఁ జూచుకొనవలెను, కూ
తునకెంత సొమ్మిచ్చినను తృప్తిపొందదు కన్నచారి యిల్లంత
యు తనమగనికిఁగట్టిపెట్టించుటకే తలంచుచుండును. అన్నద
మ్ముల భార్యలు కొంచము బాగుగనుండిన చూచి సైపక
అసూయపడుచుండును.

సచ్చ.— తనలో) ఇట్టినా యదృష్టిగల మామగారు పూర్వపుణ్యము
న నాకులభించినా.

సుగు.—నాయన గారూ, స్త్రీలు అల్లురయందు ప్రీతిచేయఁదగినదే, అ
ల్లుడుసంతోషించినప్పుడే కూతులకు సౌఖ్యముగలుగుట.

సుశీ.—నాయనా, కోడలివలననేకదా కొడుకుగృహ శ్రమమునొంది
సతకర్మలాపరించుచు విత్పదేవతల స్వర్గములఁజేయును?

సుగు.—అవునుగాని యొకవిశేషమున్నది. కోడలుకొకలోకమునకు
బోయినను మఱియొకతేవచ్చి గార్హస్థ్యమును నిలువఁబెట్టు

ను అల్లుడుమరియొక లాగైనయెడలఁ గూతురుదిక్కు లేనీడై
పోయి బాధపడుచుండదా?

సుశీ—కొడుకు తొంటిభార్యను బోగొట్టుకొని మఱియొకభార్యను గ
ట్టుకొనుటమాత్రము సంతోషమా? అదిఆవయస్కులొ సమా
నపీఠమైన రూపమందితమేయని యన్నట్లేని వీతిచేయ
నేరదు.

సుగు—ఆరెండవది మంచిఁ యైనయెడల వయసుమీరిన తనభర్తయం
దు అననురక్తురాల్సినను శృద్ధులైన అత్తమామలను ఎందుకు
పూజింపదు.

సుశీ—లోకములో అత్తమామలయందు ద్వేషముకోడలికి స్వభావ
సిద్ధము. ఇంకమగనియందు అనురాగము లేనిచో వారికెట్లు
పూజించును?

సుగు—నాయన గారూ, విశేషముగా మాటలాడుటవలన నేమిప్ర
యోజనము? ఇంక నేమిచేయవలయునో ఆజ్ఞాపింపుడు.

సుశీ—కుటుంబములోఁ గలతలునెట్టివయెడల గృహయజమాని వారి
వారిని వేటుకెట్టవలయును.

సుగు—తమయిష్టము కానికలకాలమునండి జాగరూకురాలై సంసా
రమును జక్కఁజెట్టు మాయస్సను మ లో లిలోనె ఉండనిం
డు కోడలికిమరియొకయిల్లుమాతము,

సుశీ—ఇదివఱకు అన్నిసూఖములను అనుభవించిన ఆముసలిగూబకు ఏదై
ననొకప్రాతరాత్రుకాలదా? సాగసైనలోగిలియేల?

సచ్చ—ఇట్టిసంవివాదుగనుకనే మామగారికిసునీపడు, అన పేరుసా
ర్థకముగావచ్చినది, కానియాయన మాటలప్రకారము నామ
గఁడు శల్లిని మరియొక యింటియందుంచినచో “వెండ్లానికి
వశుడై తల్లినితమివేశినాడు” అని అశరీర్తివచ్చును,

సుగు—ముందుచూచి)రాయనా, ఏదేమనా బెల్లెలు వచ్చుచున్నట్లు విది

సుశీ—అవునుదిగ్గంకయే. ఇదిదుర్గుఁమునందు తల్లినిమీఁకనది.

అంతదుర్లభికవచ్చి, దుఃఖముతో

దుర్ల.—నాయనా, అన్నయ్యా, మీరెందుకుమా అమ్మను ఉపేక్షించితిరికి
దానికిది కెవ్వరున్నారు;

సుగు.—అమ్మయ్యా, ఇదేమిఇట్లు చేప్పుచున్నావు?

దుర్ల.—కోడలిదు శ్చేష్టలకు, దాశజాలక రేయింబగల్లు కన్నీరునిడుచు
చున్నది ఇట్లున్నచో ఆయుషీణము కాకపోదు. అనియేడ్చు
చున్నది

సుశీ.—ఇంకనీయమ్మకు చావేయక్తము.

దుర్ల.—దుర్మార్గుడా, నీకేమి ఉపచారమునకు నీకుఁగోడలున్నదని
గర్వము. నాకెవ్వరుదిక్కున్నారు.

సుశీ.—నీమఁగఁడు అత్తగారును దిక్కులేరావేమి?

దుర్ల.—ఆముండ నిర్దయురై నామీదతప్పులనే ఆరోపించి నామఁ
నికిఁగొండెములుచెప్పి నన్నుతరిమివేసినది. అదియొకవైపున
మాయమ్మకు వేధించుచుండగా మీ పోరొకవైపున వచ్చిన
దిగదా!

సుశీ.—మీయమ్మ తనకోడలికిపెట్టుబాధ దానితల్లెకిని సంకటముపెట్టున
నిజ్ఞానము లేకపోయినదిగదా!

దుర్ల.—కోడలిమాటపైనమ్మిక నీచేత నిట్లుకూయించుచున్నది, ఇదిగా
క నీవు ఆకోడలిముండమాట వినియేతీరవలయును. దానితం
డి శరీరమునిండా బంగారు రత్నాలునిండించి మంచిచుంచి
బట్టలుపెట్టి పంపించినాడని నీఫిషిట్టినీగి యెవ రినిజూడవు.

సుశీ.—నీశరీరము తొలఁతోనిండించియున్నది? అసా! మ్రలకుసొమ్ముల
యందు ప్తిలేనలేదు. యెన్నిపెట్టినను “ఇదిచాలవు అది
చాలవు” అనితండ్రిఇట్లు కూతురుదోచికోనిపోవుటకే ప్రయ
త్నించుచుండును. ఇదియిట్లు నీచెచ్చినను అల్లుడునీతండ్రియే
మిచ్చినాడని హేళనముచేయుచునేయుండును.

దుర్గ—ఆన్నా, యీముసలివాడు చెప్పినది అసత్యము, నీవునీమామగా
రిని ఎన్నడైన నమ్ములకుగాని ఎందులకుగాని నిందించి
నాడవా?

సుగు—ఉత్తరమీక ఊరకంపను

సుశీ—దుష్టులైనకూతురు, నల్లుడును, ఆగువీరిమాటలు చెప్పినాడ
నుగాని లోకమంతయు నిశ్లేయమందునా?

క. మంచిగుణంబులకూతురు, కొంచబే దండ్రీసొమ్ముగొనితృప్తిపడున్
గొంచెముచదివినయల్లుకొ, కించకతనమామదూర నెంచడుమదిలోన్

క. దుష్టయగు కూతురెన్నే నిష్టంబుగసొమ్ములంది యెంచడుతండ్రిన్
దుష్టుడగుఅల్లుడల్లే, కష్టంబులపాలుసేయు గడుకొనిమామన్,

సుగు—అమ్మాయీ, వాదమెందుకు? అచ్చుయేమిచెప్పుచున్నది?

దుర్గ—“ఈకోడలితో నేను కాపురము చేయలేను” అనిచెప్పుచున్నది.

సచ్చ—దైవయోగముచేత అత్తగారు నాయభిప్రాయమునె అనుసరిం
చినది. ఎందుకనగా నడవిలోఆకలంబులుతిని సుఖముగాబ్ర
దుకవచ్చునుగాని సంసారములో జగడముశ్రుట్టినమీడ మేడ
పైచుండి ప్తాన్నము భుజించుచుండినను సుఖములేదు.

సుగు—అమ్మాయీ, వదిననెక్కడైన నొకయింటవేరుపెట్టియుంచెడ
ము, చింతించకుము.

సుశీ—కోపముతో ఈపిశాచికి ఇష్టమువచ్చినట్టుగా నడు కొనవ
లయునా? నెలనెలకు గావలసినబియ్యము పప్పులూ గుత్తిం
డివస్తువులిచ్చుచు మీఅమ్మను నిని పేరుపెట్టుము.

దుర్గ—నేనువచ్చిఇక్కడ మా అమ్మతో, గూడియుండుట నీకునిష్టము
లేదు, గనుకనే ఇట్టిమాటలు చెప్పుచున్నావు.

సుశీ—నీయిష్టమువచ్చినప్పుడు రావచ్చును, పోవచ్చును, నీఅత్తవారిం
టి కష్టమును పోగొట్టుకొనవచ్చును.

దుర్గ—హాపాపీ, మా అచ్చులేనియింట్లోఎవతెయో యొకతె వేసినపిం
డముతినియుండుటకు నాకేమియిష్టముండును, నాకుసుఖమేది

సుశీ—నీవట్లు తలంచుపక్షమున నీ యమ్మయుండుచోటునకు వచ్చి అక్కడనే యెంతకాలమైనను ఉండవచ్చును- అప్పుడుగోభోజనమునకుఁ గావలసినంత ద్రవ్యమునిచ్చెదను,

దుర్ల—నన్ను దాసీనిఁగా నెంచితివా;

సుగు—ఎంతపాటి ద్రవ్యముతో మీరిద్దఱును సుఖముగా భోజనాదికమును జరుపుకొనఁగలరో అంతపాటివడ్డిపచ్చ ధనము మీకిచ్చెదము.

దుర్ల—తనలో) ఇదినాకు సమ్మతమే! ఇట్లు మొత్తముగానిచ్చు ధనములో కొంతవడ్డికిచ్చి మిగిలినదిపెట్టి మా ఆమ్మనాకు సొమ్ములు చేయించిపెట్టగలదు. ప్రకాశముగా అన్నా, నీమాటనమ్మకముచే అమ్మనుఅలాగే సమాధానపఱచెదను.

సుశీ—అమ్మ నిర్బంధించవలదు, అమ్మకెట్లుయిష్టమో అట్లుచేయుటకు సిద్ధముగానున్నాను.

దుర్ల—(తటాలునలేచిపోయి తల్లినిపిలుచుకొని ఏకాంతమునందు జరిగినదియంతయునుచెప్పి ఆమ్మానామాటతోసేవేయవద్దు: ఈయేర్పాటు మనకనుకూలమే

దురా—బిడ్డా, ఇదినాకును యిష్టమైనదియేకాని మొదట యిష్టముగా నిదానివలె నభినయించెదను నీకైధనమునురాబట్టుట కిదేమంచిసమయము

సుశీ—(తలనువంచుకొనియుండును

సుగు—అమ్మా, అనునంతలో

దుర్ల—ఓరీ, మూర్ఖా, 'అమ్మా' అని పిలువ నక్కరలేదు, చాలు నీపెండ్లాము నీచేవులలో జపించినమంత్రము సిద్ధించినది.

సుగు—అమ్మా, నామీదకోపింపవద్దు ఈయేర్పాటు నేను చేయలేదు మానాయనగా రేచేసిరి.

సచ్చ—(తనలో భగవంతుడా, నామగనిని తల్లి శాపమునకు లోనగునట్లు చేయవద్దు

దురా—అయ్యో! అమృష్ట చాతుర్యము వలనవానిని వశపఱచికొనినది

సుశీ—దుష్టా, దానిసుగుణములు సజ్జనులనందఱిని వశపఱచికొనఁగలదు.

దురా—ముసలితనముచేత బుద్ధిలేక నీయబ్బమొరిగివదానిని నీవుఅంగీకరించినచో నీకంటె చేత గాని వాఁడెవడుండునురా.

సుశీ—నుంచిదియైతను కోడలినిదూషించుచు లేచిపోదలచిన నీవు పడుచుదానవై యిప్పుడుమంచిబుద్ధిచే ప్రకాశించుచున్నావా?

దురా—ముసలిముండాకొడకా, నీవేలేచిపో, నేనుపోవుదాననుకాను.

దుర్ల— ఏకాంతమునందు నాకొఱకేమైనను సంపాదించుటకేదేమంచినమయము

దురా—ఓసీ దురాత్మా, పెండ్లాముదాసుఁడా, తల్లినితోలివేసిన అపకీర్తినిపొంద్క నేను పోయెదను, ఇంక నీపెండ్లాము ఇష్టములను నెఱవేర్చుము. మంచిమంచి నగలను చేయించి పెట్టుము

సుగు,—అమ్మా, నీమాట జవదాటలేను

సుశీ—పాపీ, సొమ్మంతయుకూతుఁనకు కట్టిపెట్టికొడుకును దరిద్రునిగాఁజేయవలయునని యున్నావా?

దురా—ముసలీ, కూతురి సంతోషమును బూచి వేలయోర్పలేవు? అని నగలు పెట్టుకొన్న చూచిననుకుట్టునా?

సుశీ—తల్లి నోరునుబిలములేకున్నచో కూతురనే ఎలుక పుట్టినింటి నుండి ధనమను ధాన్యమెట్లు దోచికొనును?

సచ్చ— ముందుచూచి) దైవయోగముచేత అత్తగారి చెలికత్తె చారువృత్త వచ్చుచున్నది, ఆమె నాయందు కడుంగడు విశ్వాసముగలది

చారువృత్త ప్రవేశించుచున్నది

చారు—సఖి! ఏమిచింతించుచున్నావు?

మరా—చింతించేదియేమి? చిన్నప్పటినుండి కల

మనస్సేహమునకు భంగముగ

శముచేసికొన్నదియే కాక నా

లిగించినది, దీనికేమి కారణము

చారు—దానిగుణమే కారణము అయ్యే

వారియందు చేలిమియు లేదు

మరా—నన్ను నిందించి దానిని శ్లాఘించు

తోలివేసినప్పుడు అనుభవించు

రుచుచున్నది

సుశీ—~~దీని, చంద్ర, క~~ డలు వెళ్లగొట్టినది

ఈదృష్టుకట్టచేత బాట పగులకొ

వెళ్లగొట్టుచున్నది అ మొట్టమొదట

మరా—దీని ముసలిమండకొడుకా, కో

వనిమె అగును.

సుశీ— చేతి దృష్టుకట్టను నీ కొనుగోలు,

సుగు,—తండ్రిని అడ్డగించుచున్నాడు.

మర్ల—ఈ పాపి, వదినయన బహుద

మరుభవించుచున్నదికదా! నీకు

చారు— మరాశను పంపివేయుచు

మరా— రీ, మర్నార్థుడా, నాకు

లు చెప్పెప్పు?

సుగు.—నీకు కా లసినంత ధనము ఇ

చున్నాడు.

చారు— ముటుగుగా నుం న సచ్చరిత్రవ

ని నైగచేయుచున్నది, సచ్చరిత్ర

చారు.— అమ్మమ్మ, మీఅత్తకు సమసాగ

నచ్చు,— సమసాగించుచున్నది.

దురా— ముఖమును ద్రిప్పకొనుచున్నది.

చారు—ఓ సఖి “గుణవంతుడగు కొడుకును నీ ముగాబడయు”
ని ఆ గాదించుము.

దురా— తనలో ఏమైనను సరేకాని నాకూతురికి నగలకుసొమ్మున
నంత చిక్కుచున్నది ప్రకాశముగా కూతురా, నడ
పోదము అనికూతురుతో బోవుచున్నది

సుశీ—బాబూ, యవుము ఒప్పుకున్నదని నెఱవేర్చివేయదము అ
కుమారునితో పోవును

చారు—అమామూ, నీకింకేమియిష్టము

సచ్చ—పూ... రాలా, దైవయోగముచే అత్తగారు ఏమిటిట్టక డి
కూతుతో వెడలిపోయెను, నా రికలన్నియు నీమూలమున
నెఱవేరెను కావలసినది యింకేమియు న్నది అయినను;

గీ || అత్తగారు కూతునట్టుకొండలి
గోడ అత్తగారి గోరెత్త,
యట్లుకనుచు బే మ ననిత బు సుఖీయింప
జేయు గాకయనుచు శ్రీగుగొలుతు||

వధూ విజయము

మా ము.

